

บทที่ 4

สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไข
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตาม
ตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4

สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินการติดตามตรวจสอบและพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

4.1 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาโครงการย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ทั้งในทางบวกและทางลบ และจากการประเมินผลกระทบทั้งในกรณีมีและไม่มีโครงการ พบว่า ในระยะก่อสร้างโครงการส่วนใหญ่จะเกิดผลกระทบในระดับต่ำ-ต่ำมาก มีทรัพยากรบางด้านที่เกิดผลกระทบทางลบในระดับปานกลาง-สูง สามารถสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

4.1.1 ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

สภาพภูมิประเทศ กรมชลประทาน โดยสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 2 ดำเนินการก่อสร้างเฉพาะในเขตพื้นที่ก่อสร้างของโครงการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งได้รับอนุญาตใช้พื้นที่บางส่วนแล้ว และเป็นไปตามแบบก่อสร้าง

ตะกอนและการกัดเซาะ กรมป่าไม้ โดยสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) ดำเนินการก่อสร้างฝายผสมผสาน จำนวน 167 แห่ง และปลูกหญ้าแฝก จำนวน 100,000 กล้า พื้นที่บ้านห้วยหญ้าไซ ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ ดักตะกอน และชะลอความเร็วของน้ำที่ไหลด้วยวิธีการเก็บกักน้ำไว้ตามลำธารลำห้วยเป็นช่วงๆ

ธรณีวิทยาและแผ่นดินไหว กรมชลประทาน โดยสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 2 ดำเนินงานก่อสร้างตามคุณลักษณะ ข้อกำหนดรายละเอียดการก่อสร้าง งานปรับปรุงฐานรากเขื่อน ตามแบบงานปรับปรุงฐานรากเขื่อนดิน แพลน และรูปตัดตามแนวนูนยกกลางเขื่อน หมายเลข สสร.-ส.7-0321 ของสำนักสำรวจด้านวิศวกรรมและธรณีวิทยา เพื่อลดค่าอัตราการรั่วซึมของน้ำผ่านฐานรากอยู่ในเกณฑ์ที่เพียงพอ (น้อยกว่า 5 Lugeon) และติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดพฤติกรรมเขื่อน ซึ่งผู้รับงานต้องดำเนินการตามข้อกำหนด ตำแหน่งและรายละเอียดตามๆ ตามที่ระบุไว้ในแบบก่อสร้าง

4.1.2 ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ

ทรัพยากรป่าไม้ กรมชลประทาน ร่วมกับสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) จัดทำแผนปลูกป่าทดแทนและดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง เริ่มดำเนินการปี พ.ศ. 2567 ปลูกฟื้นฟูป่า จำนวน 591 ไร่ ท้องที่บ้านดงหลายหน้า ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

4.1.3 คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ระบบชลประทาน กรมชลประทาน ชี้แจงรายละเอียดตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อผู้รับจ้างก่อสร้างในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย โดยให้ผู้ควบคุมการก่อสร้างชี้แจงรายละเอียดให้ผู้รับจ้างก่อสร้างทราบและปฏิบัติตามมาตรการฯ ที่กำหนด

การคมนาคมขนส่ง กรมชลประทาน ร่วมกับสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ดำเนินการลงพื้นที่ตรวจสอบสภาพป่า ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อก่อสร้างถนนทดแทนน้ำท่วม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่โครงการ สามารถสัญจรไป-มาได้ตามปกติ

การจัดการลุ่มน้ำ กรมชลประทาน โดยสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 2 ชี้แจงรายละเอียด แผนงานก่อสร้าง ขั้นตอน และกิจกรรมการก่อสร้าง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างกรมชลประทาน ผู้รับจ้างก่อสร้าง กรมป่าไม้ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.4 คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

สภาพสังคมและเศรษฐกิจ กรมชลประทาน ได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงประชาชนตามแผนการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจด้านการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจการดำเนินงานป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังปัญหาและเวทีถ่ายทอดความรู้เชิงปฏิบัติการ กรณีการดำเนินการก่อสร้างโครงการก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมหรือมีข้อร้องเรียน กรมชลประทานจะดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขอย่างเร่งด่วน และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อจะได้ร่วมกันพิจารณาแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาต่อไป

การขุดเขยทรัพยากรดินและการอพยพ กรมชลประทาน ได้ดำเนินการประชุมชี้แจงผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการอ่างเก็บน้ำแม่ตาช้าง จังหวัดเชียงราย เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาค่าชดเชยที่ดิน จำนวน 208 แปลง 202 ราย เนื้อที่ 1,456-0-46 ไร่ โดยคำนึงถึงการยอมรับของผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ในปี พ.ศ. 2567 กรมชลประทาน ดำเนินการค่าทดแทนที่ดินแล้วเสร็จ แบ่งเป็น บริเวณหัวงาน พื้นที่น้ำท่วม และถนนเข้าหัวงาน ค่าร้อยละ 55 ราย ค่าที่ดิน 58 แปลง เนื้อที่ 432-2-15 ไร่

4.2 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาโครงการย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ทั้งในทางบวกและทางลบ และจากการประเมินผลกระทบทั้งในกรณีมีและไม่มีโครงการ พบว่า ในระยะก่อสร้างโครงการส่วนใหญ่จะเกิดผลกระทบในระดับต่ำ-ต่ำมาก มีทรัพยากรบางด้านที่เกิดผลกระทบทางลบในระดับปานกลาง-สูง สามารถสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

4.2.1 ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน กรมชลประทาน โดยสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา ดำเนินการสำรวจปริมาณน้ำสถานีสำรวจอุทกวิทยาน้ำแม่ตาช้าง บ้านใหม่เจริญ ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย การสำรวจข้อมูลทางอุทกวิทยาจะต้องทำการสำรวจให้ครอบคลุมทุกระดับน้ำในแต่ละปี โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน

หรือช่วงน้ำหลากจะสำรวจข้อมูลที่เป็นระดับน้ำสูงได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สำหรับนำมาวิเคราะห์ Ratting Curve และ Ratting Tabel ในการคำนวณปริมาณน้ำรายวัน รายเดือน และรายปี ต่อไป

คุณภาพน้ำผิวดิน กรมชลประทาน โดยสำนักบริหารโครงการ ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินทั้งหมด 4 สถานี จำนวน 2 ครั้ง คือ เดือนมิถุนายน 2567 และเดือนสิงหาคม 2567 พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเป็นไปตามมาตรฐาน โดยทุกสถานีเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน เนื่องจากการพัฒนาโครงการที่เป็นแหล่งกักเก็บน้ำสำหรับเกษตร และการอุปโภคบริโภคของราษฎรในพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และเทียบกับเอกสารวิชาการสถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติฉบับที่ 75/2530 เรื่อง เกณฑ์คุณภาพน้ำเพื่อการคุ้มครองสัตว์น้ำจืด

อุทกธรณีวิทยาและคุณภาพน้ำใต้ดิน กรมชลประทาน โดยสำนักสำรวจด้านวิศวกรรมและธรณีวิทยา ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน ทั้งหมด 4 สถานี จำนวน 2 ครั้ง พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าตามเกณฑ์กำหนดที่เหมาะสมและเกณฑ์อนุโลมสูงสุด ซึ่งนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค และติดตามวัดระดับน้ำใต้ดินบ่อน้ำตื้น และบ่อน้ำบาดาล จำนวน 30 บ่อ แบ่งเป็น 2 ช่วงคือ เดือนมิถุนายน 2567 และเดือนสิงหาคม 2567 จากข้อมูลระดับน้ำใต้ดินทั้ง 2 ช่วง พบว่าในช่วงเดือนสิงหาคม 2567 มีระดับน้ำใต้ดินสูงขึ้นกว่าเดือนมิถุนายน 2567

4.1.2 ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ

ระบบนิเวศวิทยาทางน้ำ กรมประมง โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา ดำเนินการติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรประมงบริเวณพื้นที่โครงการ ซึ่งเป็นข้อมูลเพื่อใช้เปรียบเทียบผลกระทบทั้งก่อนและหลังการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ โดยทำการสำรวจทรัพยากรประมง ได้แก่ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำ โครงสร้างประชาคมปลา โครงสร้างโดยน้ำหนักร ค่าผลผลิตทางการประมง และสำรวจนิเวศวิทยาทางน้ำ ได้แก่ พรรณไม้น้ำ แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ สัตว์น้ำดิน

4.1.3 คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน โคน กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน ดำเนินการสำรวจจำแนกดิน วางแผนการใช้ที่ดิน และสภาพการใช้ที่ดิน เป็นข้อมูลให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการแก้ไขปัญหาในการผลิต เพื่อลดความเสี่ยงต่อการลงทุนเพาะปลูก หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

4.1.4 คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

สภาพเศรษฐกิจและสังคม กรมชลประทานได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการก่อสร้างโครงการ โดยมีแผนการติดตามตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจและสังคม ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อรับทราบประโยชน์และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างโครงการ รวมทั้งเพิ่มเติมด้านสุขภาพจิตของผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการ